

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Aan de leden van de vaste commissie van
Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Verzonden per email aan:
cie.szw@tweedekamer.nl

DATUM

16 februari 2022

KENMERK

B20220216AB

BETREFT

Commissiedebat SZW
23 februari 2022

BIJLAGEN

--

CONTACT

Frank Bluiminck

TELEFOON

030-2739743

E-MAIL

fbluiminck@vgn.nl

Geachte Leden van de vaste commissie,

Passend werk is een belangrijke pijler onder een betekenisvol leven. Net als een woning en noodzakelijke zorg en ondersteuning biedt werk de mogelijkheid om een eigen netwerk op te bouwen en van betekenis te zijn voor een bedrijf en voor de maatschappij. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar voor veel mensen met een beperking is dat niet zo.

Vaak verlaten mensen met een beperking op hun 18^e zonder startkwalificatie het (speciaal) onderwijs omdat het beroepsonderwijs niet past bij hun mogelijkheden. Een deel van hen is bovendien vanwege hun beperking niet in staat om fulltime te werken en dus zelfstandig een volwaardig inkomen verwerven. Dit klemmt omdat de Participatiewet in essentie is ontworpen voor een tijdelijke overbrugging van inkomensverlies. Terwijl mensen met een beperking vaak hun hele leven zijn aangewezen op een uitkering. Om zich te kunnen ontplooiën is een ondersteuningsaanbod nodig dat aansluit bij hun wensen, mogelijkheden en ontwikkeltempo. Een aanbod dat begint met een open gesprek in eenvoudige, begrijpelijke taal. Het huidige instrumentarium uit de Participatiewet sluit hier onvoldoende bij aan.

Op 23 februari 2022 gaat u met Minister Schouten in debat over de Participatiewet en het Breed offensief naar werk. Met het nieuwe kabinet kunnen stappen worden gezet om de Participatiewet door te ontwikkelen tot een wet die mensen met een beperking écht ondersteunt bij het vinden van een passende werkplek midden in de maatschappij. Om dit mogelijk te maken, vragen we u om in het debat aandacht te vragen voor vier punten:

1. Zorg voor een inclusieve samenleving;
2. Vereenvoudig de Participatiewet;
3. Investeer in de talentontwikkeling van mensen met een beperking;
4. Bied perspectief op een volwaardig inkomen.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

T 030 273 93 00

E info@vgn.nl

vgn.nl

1. Zorg voor een inclusieve samenleving

Ons uitgangspunt: bied mensen met een beperking die willen werken toegang tot de arbeidsmarkt en motiveer werkgevers om hen aan te nemen. Laat de samenleving en het bedrijfsleven zich daarbij concentreren op wat wél kan en bied mensen met een beperking kansen om een leven lang te leren en zich te ontwikkelen.

In het bijzonder vragen we aandacht voor mensen met een licht verstandelijke beperking (LVB). In de interdepartementale beleidsonderzoek '[Mensen met een licht verstandelijke beperking](#)' (IBO, 2019) staat onomwonden dat de samenleving en de politiek een blinde vlek hebben voor deze doelgroep. Het Sociaal Cultureel Planbureau schat dat 1,1 miljoen mensen moeite hebben om mee te doen in een samenleving die steeds complexer, sneller en digitaler wordt. Het leidt tot grote problemen: werkloosheid, schulden, psychische problematiek, verslaving, vereenzaming, dakloosheid, etc. Dit vraagt om een brede maatschappelijke aanpak. Juist voor deze burgers dienen vereenvoudiging van beleid en de dienstverlening van de overheid een belangrijke plek te krijgen.

De gevolgen van een samenleving die onvoldoende inclusief is, zijn inmiddels zichtbaar in de SZW-begroting: een groot beroep op de re-integratievoorzieningen, inkomensvoorzieningen en toeslagen. Om deze problematiek het hoofd te bieden, dringen wij er op aan om, samen met andere ministeries zoals VWS en OCW, de aanbevelingen uit het IBO LVB op te volgen.

Vraag:

Wilt u er bij de minister op aandringen dat zij, conform de aanbevelingen uit het IBO LVB, spoedig het initiatief neemt tot een interdepartementaal plan van aanpak LVB?

2. Vereenvoudig de Participatiewet

Voor mensen met een beperking is het belangrijk dat het overheidsbeleid eenvoudig en inclusief wordt ingevuld. Waarbij de mogelijkheden en behoeftes van de mensen om wie het gaat centraal staan. En niet het systeem, financieringsstromen en vastgelegde kaders. De Participatiewet biedt mogelijkheden voor een integrale, domein-overstijgende aanpak, met aandacht voor de groei die mensen met een beperking in de loop van de jaren doormaken. Maar doordat gemeenten te veel regelruimte hebben en specifieke kennis van de doelgroep vaak tekortschiet, maakt deze ambitie echter geen kans. Daarom moet in 2022 een aantal stappen worden gezet.

Het rapport '[Simpel switchen op de kaart](#)' (Movisie 2020) biedt hiervoor concrete handvatten, waarbij de eerste aanbeveling al voorop moet staan: "Stel ontwikkeling van mensen centraal en begin bij hun wensen en mogelijkheden". Het is nu zaak om hier snel werk van te maken. Ook een (gedeeltelijke) harmonisering van de uitvoeringsregels voor mensen met een beperking op regionaal of zelfs landelijk niveau zal bijdragen aan de uitvoering en het behoud van overzicht.

Waarbij voor mensen met een beperking niet de (zorg)indicatie of uitkering leidend moet zijn, maar de vraag wat zij nodig hebben om de volgende stap op de participatieladder te zetten. Met de zekerheid dat het mogelijk is om een stap terug te zetten als het toch niet lukt.

Vraag:

Wilt u er bij de minister op aandringen dat zo snel mogelijk wordt gestart met de vereenvoudiging van de Participatiewet voor mensen met een (verstandelijke) beperking?

3. Investeer in de talentontwikkeling van mensen met een beperking

Door het ontwikkelen van talent en vaardigheden wordt meedoen in de samenleving makkelijker. Mensen met een beperking ontwikkelen zich echter langzamer en op hun eigen manier. Dit vraagt om andere, langjarige ontwikkeltrajecten dan het beroepsonderwijs kan bieden. Door al vanaf de dagbesteding te investeren in de talentontwikkeling van mensen met een beperking kunnen zij vaak doorgroeien naar de best passende plek. Dit [korte filmpje](#) geeft een voorbeeld van zo'n praktijkleertraject. Het vraagt om een andere, integrale manier van werken, waarin niet de indicatie, maar het ontwikkelproces centraal staat. Daar verbinden we twee concrete adviezen aan:

- **Doorlopend ontwikkeltraject**
Verbeter de verbinding tussen onderwijs, zorg en begeleiding naar werk en voorkom dat schoolverlaters uit het VSO/Pro onderwijs onnodig thuiszitten. Creëer voor dit doel in 2022, in samenhang met de WMO, substantiële, laagdrempelige experimenteerruimte in de Participatiewet, waardoor schoolverlaters uit het VSO hun ontwikkeltraject in de dagbesteding kunnen voorzetten. Waardoor zij na één of twee jaar alsnog kunnen doorstormen naar een passende (beschutte) werkplek.
- **Kwalitatief werk met doorgroeimogelijkheden**
Het verkrijgen van een baan is geen doel op zich. Om de duurzame inzetbaarheid en de kans op behoud van werk te verhogen, is het nodig dat werkgevers mensen met een beperking de mogelijkheid bieden om zich door te ontwikkelen. Met nieuwe taken en praktijkopleidingen die mensen met een beperking kansen bieden om door te groeien naar werk dat past bij hun competenties, interessegebieden en wensen. Aan het verkrijgen van loonkostensubsidie of dispensatie moet de voorwaarde worden verbonden dat werkgevers investeren in de doorontwikkeling van mensen met een beperking. Indien nodig zou hiervoor het subsidiebedrag (periodiek) kunnen worden verhoogd.

Vraag:

Wilt u er bij de minister op aandringen dat er 2022 ruimte wordt gecreëerd om te investeren in doorlopende ontwikkeltrajecten voor mensen met een beperking?

4. Bied perspectief op een volwaardig inkomen

Veel mensen zijn door hun beperking niet in staat om fulltime te werken. Zij kunnen het werk ook niet altijd volhouden tot aan hun pensioen. Soms moet een stap worden teruggezet naar dagbesteding. Met andere woorden: ook als zij werken naar vermogen, blijven mensen met een beperking hun leven lang aangewezen op een (gedeeltelijke) Participatiewet- of Wajonguitkering, het toeslagenstelsel en periodieke verrekeningen. De afspraken in het regeerakkoord om de bijverdienregeling te verruimen en de kostendelersnorm voor mensen tot en met 27 jaar af te schaffen, zijn stappen in de goede richting. Maar er is meer nodig...

Ook als de Participatiewet wordt doorontwikkeld op basis van de voorstellen in deze brief zijn mensen die door hun beperking niet fulltime kunnen werken hun hele even afhankelijk van een inkomen tussen de 70% en maximaal 85% van het wettelijk minimumloon (WML). Een beperking is permanent, maar het WML wordt beschouwd als de ondergrens om volwaardig en naar eigen inzicht te kunnen meedoen in de maatschappij. Het huidige toeslagenstelsel zou dit gat moeten dichten, maar dat blijkt vooralsnog niet mogelijk.

Voor mensen die vanwege hun beperking niet fulltime kunnen werken, maar werken naar vermogen, is een verruiming van de vrijlatingsregeling tot minimaal het WML een eerste stap naar een volwaardig inkomen. Zonder verrekeningen achteraf, die leiden tot schulden en financiële onzekerheid. Ook hier speelt de menselijke maat een grote rol.

Vraag:

Wilt u er bij de minister op aandringen dat verruiming van de kostendelersnorm en de vrijlatingsregeling zo snel mogelijk worden uitgevoerd? En dat de vrijlatingsregeling voor mensen die het voor hen maximale aantal uren werken, wordt verruimd tot het WML?

We zijn vanzelfsprekend graag bereid om de inhoud van deze brief persoonlijk toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Frank Bluminck', is written over a faint, illegible printed name.

Frank Bluminck
Directeur